

АКМЕОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА

ORCID: 0000-0003-1515-585X

Стаття присвячена важливій комплексній психологічній проблемі - формування готовності психолога до практичної діяльності. Важливою є проектування акмеологічної моделі професійної діяльності практичного психолога. Автор зазначає, що якість підготовки фахівця, його готовність до виконання своїх соціальних і професійних обов'язків оцінюється системою специфічних критеріїв і показників, провідними серед яких є акмеологічні детермінанти. Виокремлено особистісні професійно значущі якості, які, з одного боку, виступають самостійними чинниками ефективності в досягненні особистості акме, професійного розвитку і вдосконалення, а з іншого боку, вони самі обумовлені рівнем розвитку акмеологічної культури.

До найбільш значущих акмеологічних детермінант автор відносить: орієнтацію особистості на творчий саморозвиток, професійну компетентність, гуманізм, професійну ментальність, позитивне настановлення на професійну діяльність, акмеологічну культуру. Ефективність процесу професійного розвитку забезпечується реалізацією в навчальному процесі акмеологічного і андрагогічного підходів. Зазначено, що ознаки готовності до професійної діяльності виявляються через ступінь сформованості у людини таких основних психічних регуляторів діяльності: «образ об'єкта», «образ суб'єкта», образ суб'єктно-суб'єктних і суб'єктно-об'єктних відносин. Для оцінки визначених образів ми використано методика Ч. Осгуда «Семантичний диференціал».

Ключові слова: *практичний психолог, професійна діяльність, акмеологія, теоретична модель, професійна кар'єра.*

Постановка проблеми. Проблема професійного та особистісного розвитку є завжди актуальною, така ситуація обумовлюється значущістю професійної діяльності в житті людини. Успішність професійної самореалізації обумовлена як особистісними характеристиками, так і соціально-психологічними чинниками. Тому теоретичні та прикладні дослідження багатьох науковців зосереджені на вивченні особистісного і професійного розвитку фахівців.

Поєднання двох аспектів прояву суб'єктності дає змогу визначити передумови та обставини появи особистісної зрілості і майстерності професіонала.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професійний розвиток особистості фахівця – процес безперервний, він вимагає постійної роботи над собою, своїм професійним становленням, вдосконаленням, накопиченням, розвитком професійного й соціального досвіду, творчого потенціалу і т. ін. Ефективним результатом фахового розвитку особистості є поява професіоналізму та майстерності. Сьогодні у вітчизняній і зарубіжній літературі немає єдиного, цілісного розуміння професійного розвитку особистості та особистісного розвитку фахівця до рівня високого професіоналізму і майстерності. Дослідники наповнюють його різним змістом залежно від об'єкта і мети дослідження.

Дослідження в межах вказаної проблеми умовно можна розподілити на дві великі групи: особистісного розвитку та професійного розвитку фахівця. Концепції професійного розвитку переважно орієнтовані на пояснення психологічної структури професійної діяльності фахівців різного профілю. Основний акцент робиться на вивченні змін у розвитку діяльності суб'єкта як системи, що відбуваються в процесі професіоналізації та професійної підготовки.

Мета статті – теоретично обґрунтувати акмеологічну модель професійної діяльності практичного психолога.

Вклад основного матеріалу і результатів дослідження. Якість підготовки фахівця, його готовність до виконання своїх соціальних і професійних обов'язків оцінюється системою специфічних критеріїв і показників, провідними серед яких є акмеологічні детермінанти. До них належать особистісні професійно значущі якості. Так як вони, з одного боку, виступають самостійними чинниками ефективності в досягненні особистості акме, професійного розвитку і вдосконалення, а з іншого боку, вони самі обумовлені рівнем розвитку акмеологічної культури.

До найбільш значущих акмеологічних детермінант відносять орієнтацію особистості на творчий саморозвиток, професійну компетентність, гуманізм, професійну ментальність, позитивне настановлення на професійну діяльність, акмеологічну культуру. Ефективність процесу професійного розвитку забезпечується реалізацією в навчальному процесі акмеологічного і андрагогічного підходів.

Особистість, яка орієнтована на творчий саморозвиток як у професійному, так і соціальному аспектах – це соціально зріла особистість. Наставлення на досягнення вершин професіоналізму має бути закладена в процесі навчання у навчальному закладі. Одним з дієвих механізмів, який

створює у студентів таку мотивацію – це використання акмеологічного підходу в освітньому процесі.

Акмеологія розглядає людину як цілісний феномен, досліджує її мотиви, рушії у досягненні професійних вершин. Тут особистість вивчається як суб'єкт діяльності і життєдіяльності в цілому, який володіє не тільки своїми психічними здібностями, але і волею, характером для вирішення професійних і життєвих завдань [11].

Реалізація акмеологічного підходу в освіті як одного з домінуючих чинників професійного становлення особистості майбутнього фахівця створює умову для формування акмеологічної культури особистості. На думку, Н. В. Кузьміної, вона сприяє досягненню високого рівня професіоналізму та пролонгованої здібності особистості жити і діяти у відповідності зі своєю цивілізованістю [11]. Основним системоутворюючим чинником акмеології є особистість; культура особистості розглядається в ній як результат розвитку способу її життєдіяльності.

Культура, на думку А. А. Деркача, стає не просто способом діяльності, запозиченим досвідом і т.ін., а новою якістю, новоутворенням особистості. Культурна особистість, вважає вчений, має іншу мотивацію, домагання, критерії у задоволенні; у неї відбувається повна перебудова особистісної організації. Акмеологічна культура – це найбільш високий рівень культури будь-якої особистості, критерієм якої «стає оптимальність і конструктивність її власного самовираження, самореалізації і того способу соціальної професійної діяльності, яким вона здійснює цю діяльність» [4; 9].

Зміст акмеологічної культури включає наступні компоненти: гуманістичний світогляд, духовно-моральна досконалість, інноваційність, професійна компетентність, професійний менталітет, творчий саморозвиток.

Застосування акмеологічного підходу в освітньому процесі передбачає переорієнтацію навчання на такі аспекти: спонукання саморозвитку зрілої особистості, створення умов самореалізації її внутрішнього потенціалу, формування вмінь самоосвіти, самоконтролю, самовдосконалення, самокорекції, самореорганізації. Результат дії суб'єктивної активності в означених напрямках забезпечує появу феномену зрілості особистості. Зрілість – найдовший період в житті людини: від юності аж до старості. Акмеологія розглядає зрілість як здатність до самовдосконалення (фізичного, морального, психічного, професійного, соціального), саме вона забезпечує людині вихід на рівень акме як індивіда, як особистості і як суб'єкта творчої діяльності [4].

Акмеологічна культура складається із сукупності елементів: духовно-моральної досконалості, інноваційності (як особистісної характеристики, зміст

якої полягає у здатності сприймати та реалізувати нові, нестандартні ідеї), гуманістичний світогляд, професійна компетентність.

Духовно-моральна досконалість припускає наявність морально-ціннісного потенціалу, що дозволяє опанувати кращими досягненнями світової культури на рівні загальнолюдських, професійних і особистісно-гуманістичних надбань. Акмеологія розглядає цей процес як відтворювальний взаємобмін. У дослідженнях А.А. Бодальова, А.А. Деркача, Н. В. Кузьміної наголошується, що оволодіти даним компонентом культури допомагає використання системи технологій, серед яких виокремлюють: освітні (традиційні виховання, ретроспективне і репродуктивне навчання, інноваційно-навчальна співтворчість); самоосвіти; інформаційні [2; 4; 11].

Розвиток інноваційності може розглядатися як процес формування позитивної установки на власну діяльність, професію, а також вироблення професійної позиції. Позитивне настановлення забезпечує схильність фахівця до здійснення цілеспрямованої праці і є комплексом спонукань до конкретних проявів психічної активності особистості. Це настановлення на успіх у діяльності, на презентацію себе, свого особистісного і професійного образу; на саморозкриття, самоосвіту, саморозвиток та ін. Так формується професійна позиція, змістове наповнення якої відображає ставлення до службових обов'язків. Також настановлення визначають як особистість буде виконувати свої професійні обов'язки.

Сукупність настановлень формує позицію особистості – це категорія, що відображає ціннісне ставлення до навколишньої дійсності, воно реалізується у діяльності, спрямованості поведінки, у спілкуванні з іншими людьми, колегами. А професійна позиція, яка є частиною особистісної позиції, є основою професійного становлення фахівця, орієнтуючи особистість на професійно - творчий саморозвиток і самореалізацію.

Інноваційність передбачає введення нових алгоритмів, моделей і технологій праці, заснованих на науковому знанні, практичному досвіді і творчому пошуку. В основу інноваційного компонента акмеологічної культури фахівця слід включити здатність до творчої діяльності, активність, ризик, індивідуальний стиль діяльності, професіоналізм.

Одним з найважливіших аспектів акмеологічної культури є гуманістичний світогляд фахівця, оскільки гуманізм як система поглядів, як напрям громадської думки включає в себе вищі загальнолюдські цінності, вироблені людством на довгому шляху свого розвитку. За визначенням Є.М. Шиянова, гуманістичний світогляд – це суспільна система поглядів, переконань, ідеалів, в якій людина виражає своє ставлення до навколишнього природного і соціального середовища [13].

Якщо гуманізм – це основа системи певних поглядів на світ, то саме людина є системоутворюючим чинником, ядром гуманістичного світогляду. Саме так знаходять своє відображення, ставлення до іншої людини, суспільства, духовних цінностей, діяльності. Доцільно розглядати гуманність як якість особистості, як її інтегральну характеристику, яка включає комплекс властивостей, що виражають ставлення людини до людини. Вклад гуманізації у розуміння сучасного типу освіченості зводиться до того, що гуманізація уособлює могутній культурно-творчий початок, забезпечує становлення самосвідомості і саморозвиток суспільства, допомагає творенню людини.

Професійна компетентність є базовою основою акмеологічної культури особистості фахівця. Це синтез глибоких знань і практичних дій, який визначає результати діяльності. Акмеологія розглядає процес діяльності як вирішення (інтуїтивне, свідоме, надсвідоме) низки репродуктивних і творчих завдань, причому досліджується головним чином продуктивна і професійна діяльність.

Поняття «компетентність» стосовно характеристики рівня професійної підготовки використовується відносно недавно. У сучасному розумінні компетенція розглядається в таких аспектах: вивчення тих, хто володіє компетенцією; володіння знаннями, що дозволяють судити про що-небудь. Зміст поняття «компетентний» також трактується у двох аспектах: володіє компетенцією; обізнаний у певній галузі. В. С. Безрукова під компетенцією розуміє «володіння знаннями та вміннями, що дозволяють висловлювати професійно грамотні судження, оцінки, думки» [1].

Е.Ф. Есер і О.Н. Шахматова під професійною компетенцією розуміють сукупність професійних знань і умінь, а також способи виконання професійної діяльності [5]

Компетентність – це рівень умінь особистості, що відображає ступінь відповідності визначеної компетенції, яка дозволяє діяти конструктивно у мінливих соціальних умовах. Поняття «компетентність» залишається невизначеним. Цей термін може використовуватися для позначення мінімального, прийняттого, оптимального або вищого рівня кваліфікації.

У психологів компетенція зазвичай розглядається в аспекті надання професійних послуг, зазвичай клінічного характеру. Мінімальний рівень компетенції розроблений Американською психологічною асоціацією «Стандарти для постачальників психологічних послуг» [14].

На думку В. М. Карандашева, професійна компетенція психолога включає в себе: професійні знання, професійні вміння, професійні навички, здібності [8].

Розуміння сутності та етапів професійного становлення майбутнього фахівця дуже багатогранне. У працях К. М. Гуревича, К. К. Платонова

розглядається процес професіоналізації як формування професійної придатності, критеріями в оцінці якого виокремлюють успішність і задоволеність працею. Це ж стверджує і концепція ізоморфності (К. М. Гуревич) [3], де головна умова професійної успішності досягається актуалізацією ресурсів особистості та через управління своєю професійною поведінкою. У підході В. Д. Шадрикова описаний системогенез професійної діяльності, в якому суть професіоналізації полягає в становленні та реалізації психологічної системи професійної діяльності [12].

Т. В. Кудрявцев зауважує, що професійне становлення охоплює період навчання і виховання в межах професійного навчального закладу, є тривалим, динамічним процесом, який проходить чотири стадії:

- ✓ формування професійних намірів (вибір професії);
- ✓ професійне навчання (професійне самовизначення);
- ✓ процес оволодіння і входження в професію, починається в навчальному закладі і триває на початку самостійної діяльності (з'являються власні показники професійної діяльності та певний рівень розвитку професійно значущих якостей);
- ✓ реалізація особистості фахівця у професійній діяльності [10].

Акмеологічна культура не може бути продуктивно матеріалізована без роботи фахівця над собою. Опановуючи її, особистість творить саму себе як активного суб'єкта соціальної та професійної діяльності. Саме тому акмеологічна культура особистості є однією з передумов професійного становлення майбутнього фахівця.

Акмеологічний підхід до професійного розвитку особистості передбачає обов'язкову реалізацію андрагогічного підходу до навчання. Сьогодні це особливо актуально у зв'язку з парадигмою безперервного професійного та особистісного розвитку суб'єкта життєдіяльності. Навчання впродовж усього життя трактує освіту як стратегію, що забезпечує можливість власного становлення, досягнення соціальної і професійної зрілості особистості, зниження ризиків професійного старіння і професійної деформації.

Андрагогіка як наука займається проблемами навчання дорослих людей, при цьому акцент робиться на взаємодія учасників освітнього процесу, а провідна роль належить тому хто навчається. С. І. Зміїв виділяє андрагогічні принципи навчання: 1) самостійного навчання; 2) спільної діяльності; 3) опори на досвід тих хто навчається; 4) індивідуалізація навчання; 5) контекстності навчання (термін А. А. Вербицького) (навчання носить професійно орієнтований характер, максимально наближаючи мету навчання до професійних вимог); 6) еkleктичності навчання (надання певної свободи вибору цілей, змісту, форм,

методів, джерел, засобів, термінів, способів оцінювання результатів навчання, тим хто навчається); 7) розвитку освітніх потреб; 8) усвідомленості навчання [7].

Професійне становлення особистості обумовлюється розвитком професійно значущих якостей, рівнем акмеологічної культури суб'єкта, які є водночас акмеологічними детермінантами ефективності навчання. Реалізація акмеологічного підходу та опертя на андрагогічні принципи, забезпечує суб'єкту можливості досягти індивідуального, особистісного, професійно- діяльнісного ступеня зрілості, сформувати спрямованість до найбільш продуктивного прояву своїх якостей в інтересах власного професійного розвитку та соціального запиту суспільства.

Респондентам пропонувалось оцінити за низкою показників методики Ч. Осгуда образи «Я» , «Психолог» , «Я-психолог» за шкалами особистісного диференціалу.

Таблиця 1

Взаємозв'язок компонентів акмеологічної моделі, внутрішніх структур особистості та уявлень практичного психолога про свою майбутню професію

Компоненти акмеологічної моделі	Елементи внутрішніх особистісних структур	Уявлення-образи в свідомості фахівця
Особистісний	Мотиваційний	Я
Теоретичний	Когнітивний	Психолог
Практичний	Поведінковий	Я-психолог

Одна із найбільш відомих і поширених психологічних технік, яка застосовується при визначенні оцінкових ставлень суб'єкта до об'єктів дійсності – це «семантичний диференціал» Ч. Осгуда. Метод семантичного диференціала (СД) належить до методів експериментальної семантики і застосовується для побудови суб'єктивних семантичних просторів. Цей метод був розроблений в 1952 р. групою психологів на чолі з Ч. Осгудом. Нині його використовують у психології, соціології, лінгвістиці [6].

Завдання методики – виміряти відмінності в інтерпретації понять респондентами, тобто того унікального значення, якого ця особа, предмет, явище і т. ін. набуло для обстежуваного індивіда в результаті його життєвого досвіду.

Ознаки готовності до професійної діяльності виявляються через ступінь сформованості у людини таких основних психічних регуляторів діяльності: «образ об'єкта», «образ суб'єкта», образ суб'єктно-суб'єктних і суб'єктно-об'єктних відносин. Перший виявляється через суб'єктивний образ професії, те

уявлення, яке існує в свідомості випускника про свою майбутню професійну діяльність, виявляється в його соціальних настановленнях, знаннях про те як здійснювати діяльність. «Образ суб'єкта» (образ «Я» - самосвідомість студента, його уявлення про себе, про свої можливості і здібності, самооцінку, прагнення, трансформується в мотиваційній сфері). Останній – образ «Я-психолога» визначає міру ідентифікації та рефлексії респондента у своїй майбутній діяльності.

При аналізі отриманих результатів ми виявили, що студенти 3-го курсу в оцінці свого образу-Я надали найбільшого значення прояву таким власним характеристикам: енергійність, комунікабельність і доброта. Студенти 4-го курсу – таким характеристикам: рішучість, комунікабельність. За всіма показниками відстежується зростання значень. В нас образ Я пов'язується із мотиваційним компонентом. Відтак можна стверджувати про зростання мотивації та її переорієнтації від пасивного засвоєння та відтворення знань і умінь до активних і рішучих практичних дій.

В образі психолога, у студентів 3-го курсу найбільших значень набули показники: сумління, чуйність, комунікабельність. У студентів 4-го курсу до головних ознак, ще додалась сила. Оскільки за всіма показниками відстежується зростання, то можна стверджувати про покращення когнітивного компонента в особистісній готовності майбутніх психологів.

При оцінці відрефлексованого образу «Я-психолог», респонденти 3-го курсу найвище в собі оцінили присутність таких ознак: чуйність, рішучість, діяльність, доброта, студенти 4-го курсу додали ще комунікабельність, що вказує на прагнення професійної і творчої самореалізації. Також відстежується зростання за всіма показниками, що вказує на присутність у респондентів 6-го курсу повноцінної професійної ідентифікації.

За останній рік навчання сутнісно трансформується внутрішній поведінковий компонент особистості майбутніх психологів. Значно чіткішими стають уявлення студентів щодо власно обраної професії. Зростання значень показників засвідчує появу у випускників повноцінної професійної готовності.

Висновки. До найбільш значущих акмеологічних детермінант відносять орієнтацію особистості на творчий саморозвиток, професійну компетентність, гуманізм, професійну ментальність, позитивне настановлення на професійну діяльність, акмеологічну культуру. Ефективність процесу професійного розвитку забезпечується реалізацією в навчальному процесі акмеологічного і андрагогічного підходів .

Ознаки готовності до професійної діяльності виявляються через ступінь сформованості у людини таких основних психічних регуляторів діяльності: «образ об'єкта», «образ суб'єкта», образ суб'єктно-суб'єктних і суб'єктно-

об'єктних відносин. Перший виявляється через суб'єктивний образ професії, те уявлення, яке існує в свідомості випускника про свою майбутню професійну діяльність, виявляється в його соціальних настановленнях, знаннях про те як здійснювати діяльність. «Образ суб'єкта» (образ «Я» - самосвідомість студента, його уявлення про себе, про свої можливості і здібності, самооцінку, прагнення, трансформується в мотиваційній сфері). Останній – образ «Я-психолога» визначає міру ідентифікації та рефлексії респондента у своїй майбутній діяльності.

Література

1. Безрукова В. С. Педагогика. Проективная педагогика: учебник для индустриально - педагог. техникумов и для студентов инженерно-педагогических специальностей. Екатеринбург: Деловая книга, 1999. [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://pedlib.ru/Books/5/0249/5_0249-90.shtml
2. Бодалев А. А. *Вершина в развитии взрослого человека: характеристики и условия достижения*. М.: Флинта-Наука, 1998. 168 с.
3. Гуревич К. М. Проблемы дифференциальной психологии : Избр. психол. тр. – М.: Ин-т практ. психологии; Воронеж : МОДЭК, 1998. – 379 с.
4. Деркач А. А., Михайлов Г. С. Методология и стратегия акмеологического исследования. М.: МПА, 1998. – 148 с.
5. Эсер Э. Ф. Проблемы профессионально-педагогической компетентности и профессионально-личностного роста – Режим доступа: <http://referatcollection.ru/45538.html>.
6. Журавлев А. П. Звук и смысл. М. : Просвещение, 1991. 160 с.
7. Змеёв С. И. Основы андрагогики: учеб. пособие для вузов. М.: Флинта: Наука, 1999. 152 с.
8. Карандашев В. Н. Квалификационные работы по психологи. М.: Смысл, 2002. 80 с.
9. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения. Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2004. 304 с.
10. Кудрявцев Т. В. *Психология профессионального обучения и воспитания* : Учебн. пос. / Под ред. Ю. Ф. Гущина. М.: Моск. энерг. ин-т, 1985. 108 с.
11. Кузьмина Н. В. Предмет акмеологии. СПб.: Политехника, 2002. 189 с.
12. Шадриков В. Д. Проблемы системогенеза профессиональной деятельности. М.: Логос, 2007. 192 с.

13. Шиянов Е. Н. Гуманизация образования в профессиональной подготовки учителя. Учеб. пос. М.: Ставрополь, 1991. 180 с.
14. <http://znaimo.com.ua/> американська психологічна асоціація.

Referenses

1. Bezrukova V.S. Pedagogika. Proektivnaya pedagogika: uchebnik dlya industrial'no-pedagog.tehnikumov i dlya studentov inzhenerno-pedagogicheskikh special'nostej. – Ekaterinburg: Delovaya kniga, 1999. [Elektronnij resurs] — Rezhim dostupu: http://pedlib.ru/Books/5/0249/5_0249-90.shtml
2. Bodalev A.A. Vershina v razvitii vzroslogo cheloveka: harakteristiki i usloviya dostizheniya. – М.: Flinta-Nauka, 1998. – 168 s.
3. Gurevich K. M. Problemy differencial'noj psihologii : Izbr. psihol. tr. – М.: In-t prakt. psihologii; Voronezh : MODEK, 1998. – 379 с.
4. Derkach A.A., Mihajlov G.S. Metodologiya i strategiya akmeologicheskogo issledovaniya. – М.: МРА, 1998. – 148 s.
5. Eser E.F. Problemy professional'no-pedagogicheskoy kompetentnosti i professional'no-lichnostnogo rosta / E.F. Eser, O.N. SHahmatova. – Rezhim dostupa :<http://referatcollection.ru/45538.html>.
6. ZHuravlev A.P. Zvuk i smysl. – М.: Prosveshchenie, 1991. – 160 s.
7. Zmeyov S.I. Osnovy andragogiki: ucheb. posobie dlya vuzov. – М.: Flinta: Nauka, 1999. – 152 с.
8. Karandashev V. N. Kvalifikacionnye raboty po psihologii. – М.: Smysl, 2002. – 80 s.
9. Klimov E.A. Psihologiya professional'nogo samoopredeleniya. Ucheb. posobie dlya stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij. – М.: Izdatel'skij centr «Akademiya», 2004. – 304 s.
10. Kudryavcev T.V. Psihologiya professional'nogo obucheniya i vospitaniya : Uchebn. pos. /Pod red. YU.F.Gushchina. – М.: Mosk. energ. in-t, 1985. – 108s.
11. Kuz'mina N.V. Predmet akmeologii. – СРb.: Politehnika, 2002. – 189 s.
12. SHadrikov V. D. Problemy sistemogeneza professional'noj deyatel'nosti. – М.: Logos, 2007. – 192 с.
13. SHiyarov E.N. Gumanizaciya obrazovaniya v professional'noj podgotovki uchitelya. Ucheb. pos. – М.: Stavropol', 1991. – 180 s.
14. <http://znaimo.com.ua/> amerikans'ka psihologichna asociaciya.

Piletsky V. S.

ACMEOLOGICAL MODEL OF PROFESSIONAL ACTIVITY OF A PRACTICAL PSYCHOLOGIST

The article is devoted to an important complex psychological problem - the formation of a psychologist's readiness for practical activities. It is important to design an acmeological model of the professional activity of a practical psychologist. The author notes that the quality of training, his willingness to perform their social and professional responsibilities is assessed by a system of specific criteria and indicators, the leading among which are acmeological determinants. The personal professionally significant qualities which, on the one hand, act as independent factors of efficiency in achievement of the person of an acme, professional development and improvement, and on the other hand, they are caused by a level of development of acmeological culture are allocated.

The author includes the most significant acmeological determinants: personality orientation on creative self-development, professional competence, humanism, professional mentality, positive attitude to professional activity, acmeological culture. The effectiveness of the process of professional development is ensured by the implementation of acmeological and andragogical approaches in the educational process. It is noted that the signs of readiness for professional activity are manifested through the degree of formation in a person of such basic mental regulators of activity: «image of the object», «image of the subject», the image of relations between the subject and the object. To evaluate certain images, we used the method of Charles Osgood «Semantic Differential».

Key words: *practical psychologist, professional activity, acmeology, theoretical model, professional career.*

Пілецький Віктор Сидорович – кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.